

NAVODILA ZA BOLNIKE S PEG (perkutano endoskopsko gastrostomo) IN NJIHOVE SVOJCE

Spoštovani!

Zdravnik je vam/vašemu svojcu skozi trebušno steno vstavil cevko za dovajanje potrebne hrane, tekočine in zdravil. Da bo stoma čim dalj pravilno delovala in ne boste imeli težav, smo vam pripravili nekaj navodil, ki jih upoštevajte pri vsakodnevnem rokovanju z njo.

NEGA IZSTOPIŠČA CEVKE

Prve dni po vstavitvi, dokler je rana še sveža, jo je treba vsak dan očistiti s fiziološko raztopino in namestiti novo obvezo. Priporočamo, da vam prve dni pomaga patronažna medicinska sestra. Po približno petih do sedmih dneh je rana zaceljena, sedaj lahko okolico cevke negujete z mlačno vodo in blagim milom. Cevko vsak dan nežno obrnite okrog osi, da preprečite njeno vraščanje v stomo. To storite tako, da najprej pomaknete plastični obroček po cevki navzgor in si dobro zapomnite oznako globine na cevki. Nato cevko obrnete okrog osi in nežno potisnete 2–3 cm naprej, nato pa previdno izvlečete nazaj do oznake, ki ste si jo zapomnili, oz. dokler ne začutite upora. Namestite obroček na prejšnje mesto. Pritisk obročka na kožo ne sme biti premočan, ker lahko povzroči razjedo zaradi pritiska na koži, ali pa premik notranje strani cevke v trebušno steno. Pazite, da bo koža pod obročkom vedno suha. Pod obroček lahko namestite prerezan zloženelec. Pričvrstite cevko z lepilnim trakom na trebušno steno in jo zaščitite, da je bolnik ne bo mogel izpuliti ali da ne bi nehote izpadla ob drugih opravkih (npr. umivanje, preoblačenje). Ob vsakem negovanju stome opazujte kožo v okolici cevke in bodite pozorni na morebitno rdečino, gnojni izcedek, iztekanje hrane ali močno bolečino.

HRANJENJE PO STOMI

Bolnika pred hranjenjem vedno namestite v sedeč ali polsedeč položaj in tako naj ostane še pol ure po hranjenju. Za hranjenje lahko uporabljate 60- ali 100-mililitrske brizgalke. Preden začnete hranjenje, sprostite stišček na cevki in izperite cevko z 20–30 ml vode. Povlecite v brizgalko želodčno vsebino, ki jo nato potisnite nazaj v želodec. Na ta način boste preverili, če hrana zastaja v želodcu. Če je vsebine več kot 150 ml, počakajte s hranjenjem. Če se veliki zaostanki hrane v želodcu ponavljajo, zmanjšajte obroke ali se posvetujte z zdravnikom.

Za prehranjevanje lahko uporabljate industrijske pripravke (Ensure, Prosure, Nutricomp, ...), hrano pripravite sami doma ali kombinirate oboje. Doma pripravljeno hrano morate najprej skuhati in dobro spasirati, nato pa razredčiti (z juho, vodo, čajem), da večji delci ne bi zamašili cevke. Običajna količina hrane za en obrok je od 250 do 500 ml. Presledek med obroki naj bo 4–6 ur. Hranite počasi, obrok naj traja tako dolgo, kot bi ga bolnik jedel skozi usta, sicer lahko začne bruhati ali dobi bolečine v želodcu. Po končanem hranjenju cevko dobro izperite (priporočamo mlačno vodo ali nesladkan čaj, vendar ne sadni!), zaprite stišček na sredini cevke in zamašek na nastavku za brizgo.

Če bolnik še lahko požira, lahko del obroka zaužije tudi skozi usta. Če občuti žejo, mu med obroki po cevki dajte tekočino, poskrbite pa tudi za ustrezno ustno nego in vlaženje ustnic. Pri pripravi hrane doma sta izjemno pomembna higiena rok in ustrezno shranjevanje hrane. Hrano hranite v hladilniku in jo pred hranjenjem segrejte na sobno ali telesno temperaturo. Bodite pozorni na rok uporabe.

Po vsakem obroku dobro očistite pribor. Brizgalko operite in osušite, enkrat dnevno jo prekuhajte in nato dobro osušite.

DAJANJE ZDRAVIL

Kapljice zmešajte z vodo ali nesladkanim čajem in enostavno vbrizgajte po cevki. Kapsule stresite v vodo ali nesladkan čaj, vbrizgajte po cevki in sperite z malo tekočine.

Tablete zdrobite vsako zase in jih vsako zase zmešano z 10–20 ml tekočine vbrizgajte po cevki. Po vsaki tableti sperite cevko z 10–20 ml vode. Pri zdravniku se pozanimajte, ali je tablete dovoljeno drobiti, oz. ali lahko predpiše takšne, ki se lahko drobijo. Za pomoč pri drobljenju lahko v lekarni kupite drobilec tablet.

RAVNANJE V PRIMERU ZAPLETOV

ZAMAŠITEV CEVKE: Cevka se lahko zamaši zaradi pregoste hrane, preveč trdih delcev v hrani, premalo izprane cevke, vračanja želodčne vsebine v cevko. Poskusite jo prebrizgati z mlačno vodo, vendar ne uporabljajte velike sile, ker jo lahko poškodujete. Poskusite večkrat v časovnih presledkih; če ne uspete, se obrnite na patronažno medicinsko sestro ali izbranega zdravnika.

POŠKODBA NASTAVKA ZA HRANJENJE: Ob odpustu iz bolnišnice ste prejeli rezervni nastavek. Če menite, da so težave povezane z nastavkom, ga enostavno zamenjajte. Če rezervnega nastavka nimate, se obrnite na endoskopski center, kjer so stomo vstavili.

ZATEKANJE ŽELODČNE VSEBINE: Vzrok je lahko preohlapno nastavljen plastični obroček za pritrditev, razširitev luknjice v primeru, da je bolnik močno shujšal, ali preveč poln želodec, če hrana zastaja v želodcu ali bolnik že dlje časa ni odvajal blata.

Potrebna je pogostejša nega kože, uporaba zaščitnih sredstev za kožo, posvet s patronažno medicinsko sestro ali stomaterapevko. Če se težav ne da odpraviti, je potrebna menjava cevke.

IZPAD CEVKE: V prvih dveh urah po izpadu lahko v luknjico vstavite urinski kateter ali drugo primerno cevko in tako obdržite prehod, skozi katerega bo zdravnik lahko vstavil novo cevko. Napolnite mehurček, da preprečite izpad.

VDIHNJENJE HRANE: Če bolnik med hranjenjem nenadoma prične močno kašljati in postane modrikast, hranjenje takoj prekinite in po potrebi poiščite zdravniško pomoč. Verjetno je prišlo do zatekanja hrane v požiralnik in pljuča.

Prosimo, da pred preiskavo vprašate zdravnika o stvareh, ki jih iz tega zapisa niste razumeli, ali če želite še dodatna pojasnila.

Oddelek za bolezni prebavil
Kataloška oznaka: IGGo-02
Januar 2016